

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΦΡΟΥΖΗΣ - ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΣΦΕΕ

Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΕΙΝΑΙ ΟΡΑΜΑ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Καινοτομία είναι ουσιαστικά η βάση ύπαρξης των φαρμακευτικών εταιρειών όπως επισημαίνει στη συνέντευξή του, ο πρόεδρος του ΣΦΕΕ, Κωνσταντίνος Φρουζής. Όπως εξηγεί, χωρίς καινοτομία δεν εξελίσσεσαι, και παύεις να είσαι ανταγωνιστικός.

Αντίθετα επισημαίνει ότι η ύπαρξη καινοτομίας αποτελεί μοχλό ανάπτυξης για κάθε είδους επιχειρηματικότητας καθώς αποτελεί υπεραξία.

Ο Κωνσταντίνος Φρουζής είναι πρόεδρος του Σ.Φ.Ε.Ε. (Συνδέσμου Φαρμακευτικών Επιχειρήσεων Ελλάδος)

ΕΚΤΙΜΑ ότι με τα κατάλληλα οικονομικά, φορολογικά και αναπτυξιακά κίνητρα, καθώς και με τη σύνδεση των Πανεπιστημίων με την έρευνα, η χώρα μας θα είχε ετήσια έσοδα από επενδύσεις στην κλινική έρευνα της τάξης των 300 και πλέον εκατομμυρίων ευρώ. Σχολιάζοντας την αρνητική στάση της πολιτείας απέναντι στα καινοτόμα φάρμακα επισημαίνει ότι αυτό έγινε με την απλοική δικαιολογία ότι τα φάρμακα αυτά αυξάνουν το κόστος ενώ δεν συμβαίνει αυτό. Ο κ. Φρουζής επισημαίνει τις τραγικές καθυστερήσεις τόσο στην κατάθεση των φακέλων όσο και στην

έγκριση αυτών για τις κλινικές μελέτες στην Ελλάδα, και καταλήγει λέγοντας ότι είμαστε στην 91η θέση όσον αφορά στην ανταγωνιστικότητα, την ίδια ώρα που κατέχουμε την 5η θέση παγκοσμίως όσον αφορά στην προσφορά υψηλά καταρτισμένων επιστημόνων. Στην συνέντευξή του καταλήγει ότι «κάτι δεν κάνουμε σωστά στην Ελλάδα ενώ το δυναμικό υπάρχει».

Η λέξη καινοτομία τολμώ να πω ότι έχει γίνει της μόδας τα τελευταία χρόνια στο φαρμακευτικό χώρο. Για σας ως Πρόεδρο του ΣΦΕΕ τί σημαί-

νει πολύ απλά καινοτομία;

Ειλικρινά δεν πιστεύω ότι για κάποιους η αναφορά στην καινοτομία είναι μια τακτική που απλά ακολουθείται ώστε να είναι εντός μόδας ή εντός ενός πιο σημερινού «επιχειρηματικού life style». Για την φαρμακοβιομηχανία και φυσικά για μένα η καινοτομία έχει την ακριβή κυριολεκτική της έννοια που συνδέεται με το νέο και το επαναστατικό. Εξάλλου η φαρμακοβιομηχανία αποτελεί «κύκλο καινοτομίας» όπως θα έλεγα. Τρεφόμαστε, αναπνέουμε από την καινοτομία και με τη σειρά μας παράγουμε καινοτομία. Και για να γίνω πιο συγκεκριμένος. Η

ανακάλυψη μιας θεραπείας είναι καινοτομία. Όταν αλλάζεις τα δεδομένα με στόχο τη βελτίωση, καινοτομείς. Τόσο απλό είναι σαν έννοια όμως είναι πολύ πιο δύσκολο ως πράξη. Καινοτομία είναι να ξεπερνάς τον ίδιο σου τον εαυτό. Να δοκιμάζεις συνεχώς νέα στοιχεία, νέους συνδυασμούς, να αλλάζεις τρόπο σκέψης και να ξεπερνάς τα τετριμένα.

Στη φαρμακοβιομηχανία επίσης, ο όρος είναι συνώνυμος των νέων αποτελεσματικότερων θεραπειών. Και αποτελεσματικότερη θεραπεία, όπως παραδέχονται επιστήμονες αλλά και οικονομολόγοι, είναι αυτή που αντιμετωπίζει καλύτερα

το πρόβλημα υγείας ενός ασθενή, μειώνει τους χρόνους θεραπείας, έχει λιγότερες ή ιδανικά καθόλου αντενδείξεις και φυσικά βελτιώνει την καθημερινότητα του ασθενούς. Η φαρμακοβιομηχανία έχει αυτή ακριβώς την αποστολή. Και τα κέρδη της σε μεγάλο ποσοστό επανεπενδύονται σε αυτή την ίδια διαδικασία.

Μπορεί η φαρμακευτική καινοτομία να γίνει μοχλός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας και εάν ναι, μέσα από ποιές διαδικασίες;

Η καινοτομία αποτελεί μοχλό ανάπτυξης κάθε είδους επιχειρηματικότητας καθώς δημιουργεί υπεραξία. Άλλο είναι η αναπαραγωγή του ομοίου και άλλο η δημιουργία του νέου, το οποίο αποτελεί τη βάση για τη μοναδικότητα. Η φαρμακοβιομηχανία παλεύει γι αυτό και φυσικά θεωρείται μία από τις πλέον ισχυρές δυνάμεις διεθνώς όσον αφορά στην ανάπτυξη. Και στην Ελλάδα λοιπόν η υπεραξία μπορεί να επέλθει μόνο μέσα από τη δημιουργία καινοτόμων εταιρειών όπως είναι οι φαρμακευτικές. Για να πετύχουμε λοιπόν σαν χώρα θα πρέπει να συνδεθεί η καινοτόμος ιδέα με την επιχειρηματική δραστηριότητα. Είναι αναγκαίο λοιπόν τα κέντρα παραγωγής καινοτομίας και να χρηματοδοτηθούν, υπάρχουν συγκεκριμένα κονδύλια ευρωπαϊκά γι αυτές τις δράσεις, και φυσικά να διασυνδεθούν με την παραγωγική διαδικασία. Πρέπει να δοθούν κίνητρα. Ένα τέτοιο κίνητρο δώσαμε και θα δώσουμε και πάλι εμείς ως ΣΦΕΕ μέσω του «SFEE Innovation Project» που επιβραβεύει και δίνει ώθηση στην καινοτομία στον κλάδο της υγείας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι όλες οι τελευταίες έρευνες για την επανεκκίνηση της ελληνικής οικονομίας συμπεριλαμβάνουν την φαρμακοβιομηχανία μεταξύ των πυλώνων πάνω στις οποίες μπορεί να στηριχθεί η ανάπτυξη.

Πολλοί είναι αυτοί που υποστηρίζουν ότι η χώρα μας θα μπορούσε να γίνει κέντρο κλινικών μελετών, κάτι που συμβαίνει ήδη με αρκετές γειτονικές χώρες, εάν επενδύσμε στην πράξη και σωστά συνολικά στην υγεία και στην φαρμακευτική καινοτομία. Είναι όνειρο ή μπορεί να γίνει πραγματικότητα;

Δεν είναι όνειρο και ούτε όλοι εμείς που το υποστηρίζουμε είμαστε ουτοπιστές. Όποιος ενδιαφέρεται για την ανάπτυξη πρέπει να έχει εφικτό όραμα.

Και το όραμα της ανάπτυξης όπως είπα προάγεται σε μεγάλο βαθμό και μέσα από τις κλινικές μελέτες. Η Ελλάδα θα μπορούσε να καταστεί κέντρο κλινικών ερευνών στην Νοτιοανατολική Μεσόγειο και αυτό δεν είναι κάτι που το υποστηρίζουμε υπεραισιόδοξα σενάρια, αλλά στοιχεία και παραδείγματα σε διεθνές επίπεδο. Το 2012 εκτιμάται πως στη χώρα μας ήταν σε εξέλιξη περίπου 150 κλινικές έρευνες όταν την ίδια στιγμή ο αντίστοιχος αριθμός στο Βέλγιο ήταν υπεριπλάσιος ενώ στη Ρουμανία οι έρευνες ξεπερνούσαν τις 200.

Με ένα νέο θεσμικό πλαίσιο και με δεδομένη τη διάθεση των φαρμακευτικών εταιρειών να

επενδύσουν σε έρευνα στην Ελλάδα, οι μελέτες μπορούν να πολλαπλασιαστούν φέρνοντας πάνω από 300 εκατ. ευρώ επενδύσεις στον τομέα αυτό.

Μέσα στην κρίση, το κράτος ουσιαστικά γύρισε την πλάτη στα καινοτόμα φάρμακα τα οποία δυστυχώς με μεγάλη δυσκολία κατάφεραν να φτάσουν στον Έλληνα ασθενή. Γιατί πιστεύετε ότι έγινε αυτό;

Η βασική και απλοϊκή δικαιολογία είναι ότι τα καινοτόμα αυξάνουν το κόστος. Κι όμως όπως έχει αποδειχτεί μεσοπρόθεσμα για κάθε ένα ευρώ για καινοτόμο φάρμακο εξοικονομούνται περίπου 7 ευρώ για τη δημόσια υγεία με χαμηλότερη νοσοκομειακή περίθαλψη και υψηλότερη παραγωγικότητα των πολιτών.

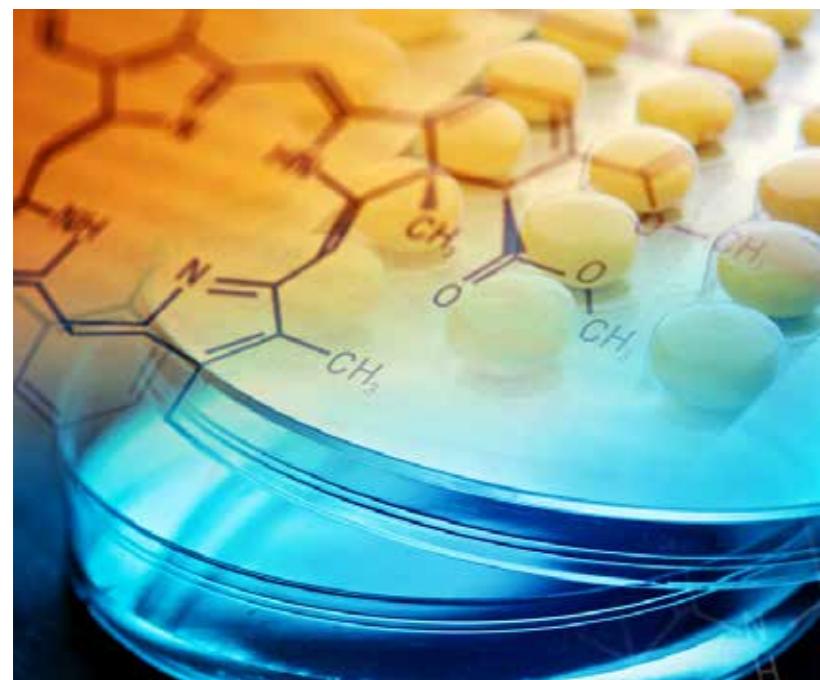
Πολλοί λένε ότι τα καινοτόμα φάρμακα είναι εξαιρετικά ακριβά και δεν καλύπτουν μεγάλη ομάδα του πληθυσμού. Άρα λογιστικά η χρήση τους θα πρέπει να γίνεται με το σταγονόμετρο. Τί απαντάτε σε αυτούς;

Κατ αρχήν να πω ότι όλοι μα όλοι οι πολίτες μιας χώρας δικαιούνται να είναι υγιείς και φυσικά θα πρέπει η κρατική μέριμνα να έχει και αυτή την ευθύνη. Τι θα πει δεν καλύπτουν μεγάλα τμήματα του πληθυσμού; Τα ορφανά φάρμακα εν παραδείγματι που αφορούν σε σπάνιες παθήσεις και στα οποία η έρευνα προχωρά με αργά βήματα αλλά είναι θεαματική, απευθύνονται σε μερικές δεκάδες ή εκατοντάδες συναν-

θρώπους μας που έχουν και αυτοί δικαίωμα στη ζωή.

Η χρήση των Φαρμάκων Υψηλής Αξίας γίνεται προσεκτικά και μάλιστα θα πρέπει να πούμε ότι είτε μέσω των εταιρειών μας είτε μέσω του ΙΦΕΤ η ελληνική κοινωνία παρά την κρίση δε στερήθηκε φαρμάκων. Άλλα μια και αναφερθήκατε σε λογιστική αντιμετώπιση, θα αναφερθώ στη μελέτη Lichtenberg σύμφωνα με την οποία Ειδικότερα, από το 1995 έως το 2010 το προσδόκιμο ζωής στην Ελλάδα αυξήθηκε κατά 2 χρόνια, μια αύξηση που οφείλεται κατά 44% στην εισαγωγή καινοτόμων φαρμάκων την ίδια περίοδο. Επίσης όσον αφορά

Η Ελλάδα θα μπορούσε να καταστεί κέντρο κλινικών ερευνών στην Νοτιοανατολική Μεσόγειο και αυτό δεν είναι κάτι που το υποστηρίζουν υπεραισιόδοξα σενάρια, αλλά στοιχεία και παραδείγματα σε διεθνές επίπεδο.

στις μέρες νοσηλείας, τα στοιχεία δείχνουν ότι την περίοδο 2000-2008 η χρήση καινοτόμων φαρμάκων μείωσε σημαντικά τις μέρες παραμονής στα νοσοκομεία. Και επίσης ένα τρίτο σημαντικό εύρημα της μελέτης είναι ότι η αύξηση της επιβίωσης στην Ελλάδα λόγω της εισαγωγής νέων φαρμάκων έγινε με χαμηλό κόστος.

Την ώρα που όλοι μιλούν για καινοτομία παρατηρούμε και το παράδοξο φαινόμενο να έχουν παγώσει πολλές κλινικές μελέτες στην χώρα μας καθώς δεν υπάρχουν εγκρίσεις για αυτές. Το θέμα είναι γραφειοκρατικό;

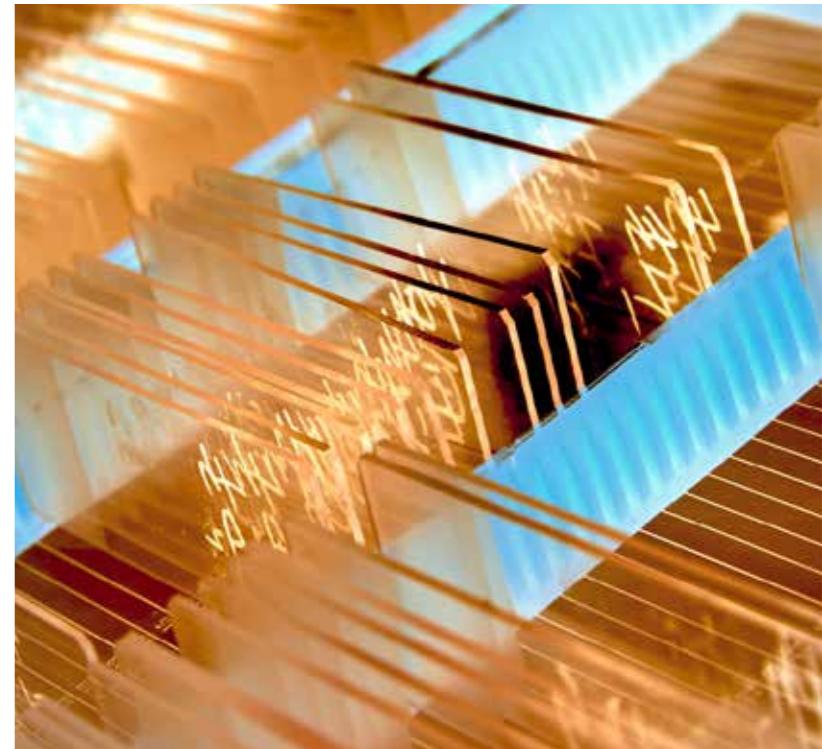
Βασικό πρόβλημα παραμένει η γραφειοκρατία, η χρόνια υποστελέχωση της Εθνικής Επιτροπής Δεοντολογίας και η μη εφαρμογή του νόμου για τις κλινικές μελέτες, παράγοντες που δημιουργούν τραγικές καθυστερήσεις τόσο στην κατάθεση των φακέλων όσο και στην έγκριση αυτών. Η κατάσταση αυτή σε συνδυασμό με την επίσης παράλογη καθυστέρηση της έγκρισης νέων φαρμάκων την προηγούμενη τριετία αποτελούν πλέον σοβαρότατο λόγο αποκλεισμού της χώρας μας από την δραστηριότητα διενέργειας κλινικών μελετών καθώς η Ελλάδα εμφανίζεται ως μια παλαιάς νοοτροπίας επιλογή. Αξίζει να πω πάντως πως τελευταία διαπιστώσαμε από την πλευρά της ηγεσίας του υπουργείου υγείας θέληση και διάθεση να αποκατασταθούν τα προβλήματα και να ανοίξει ο δίαυλος για μεγαλύτερο αριθμό κλινικών μελετών στη χώρα.

Πόσο αποθαρρυντικό είναι για τη φαρμακοβιομηχανία το γεγονός ότι δεν της δίνεται η δυνατότητα να επενδύσει σε έρευνα στην Ελλάδα, παρότι

από ότι φαντάζομαι θα ήθελε κάτι τέτοιο και το επιδιώκει.

Μα όπως ανέφερα η φαρμακοβιομηχανία ζει από την έρευνα και για αυτό είναι ο No1 ένα κλάδος διεθνώς, περισσότερο και από την τεχνολογία, με το μέσο όρο των επενδύσεων να φτάνει το 18-20% του τζίρου τους. Στην Ελλάδα η έρευνα σε R&D γενικά φτάνει σε ποσοστά κάτω του 0,5%. Στρατηγικός στόχος είναι να μπορούν οι επιχειρήσεις να επενδύουν για έρευνα και ανάπτυξη κονδύλια που να ξεπερνούν το 10% του κύκλου εργασιών ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της «Ευρώπης 2020» (Ελλάδα: 1,5% ΑΕΠ σε E&A). Ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί και με αρωγό το κράτος ώστε να αυξήσουμε τον αριθμό των πατεντών στον τομέα των φαρμάκων, να διπλασιάσουμε τις επενδύσεις σε παραγωγικές μονάδες στην Ελλάδα και να βελτιώσουμε ακόμη περισσότερο την ανταγωνιστικότητα του ελληνικού φαρμάκου προωθώντας την αύξηση των εξαγωγών κατά 50% διπλασιάζοντας ταυτόχρονα και τον αριθμό των απασχολούμενων στην φαρμακευτική βιομηχανία.

Είναι γνωστό ότι οι Έλληνες ερευνητές, όχι μόνο όσοι ζουν στο εξωτερικό αλλά και όσοι εργάζονται στην χώρα μας, διαπρέπουν όταν τους δοθούν τα μέσα για έρευνα. Η προπτική να τους αξιοποιήσετε μέσω της ιδιωτικής υγείας, αλλά και να τους παροτρύνετε να μπουν σε διεθνή δίκτυα συνεργασίας είναι μια στάση που θα μπορούσε να ωφελήσει μελλοντικά την χώρα και να κάνει την καινοτομία μοχλό ανάπτυξης;

Όπως είπα η χώρα μας πρέπει και μπορεί να εκμεταλλευτεί το πολύτιμο δυναμικό των επιστημόνων της. Χρειάζεται να επενδύσει στον ανθρώπινο παράγοντα και να διαμορφώσει ένα περιβάλλον που να ενθαρρύνει τον πειραματισμό, την καινοτομία, την ανάληψη πρωτοβουλιών με υπολογισμένο ρίσκο, την προώθηση δημιουργικών δραστηριοτήτων κάθε είδους. Εδώ θα ήθελα να επαναλάβω ένα ακόμη αδιαμφισβήτητο στοιχείο. Σύμφωνα με την κατάταξη του World Economic Forum για την ανταγωνιστικότητα των χωρών, η Ελλάδα βρίσκεται ιδιαίτερα χαμηλά ήτοι στη θέση 91 σε σύνολο 148 ενώ όσον αφορά στην καινοτομία η θέση της είναι στο νούμερο 87 όπως ήταν και πέρυσι. Κι εδώ συμβαίνει το εξής οξύμωρο: **Η Ελλάδα βρίσκεται στην 5η θέση παγκοσμίως όσον αφορά στην «προσφορά» υψηλά κατηγρισμένων επιστημόνων, όταν η πλέον ανταγωνιστική χώρα του κόσμου, η Ελβετία κατατάσσεται στη θέση 18 και οι ΗΠΑ στο νούμερο 6!** Άρα κάτι δεν κάνουμε σωστά στην Ελλάδα ενώ το δυναμικό υπάρχει.